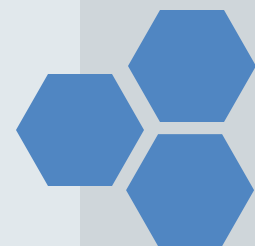

**Дослідницька діяльність
учнів як один із шляхів
набуття 4к-навичок
майбутнього: практичний
кейс учителя-словесника**

*Грабовська Олександра
Миколаївна, учителька
української мови і літератури
Тернопільського академічного
ліцею «Українська гімназія»
ім. І.Франка*

SOFT SKILLS

Адаптивність та гнучкість

Стресостійкість

Критичне мислення

Комунікативні навички

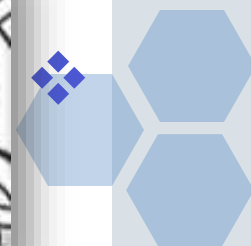
Вміння працювати в команді

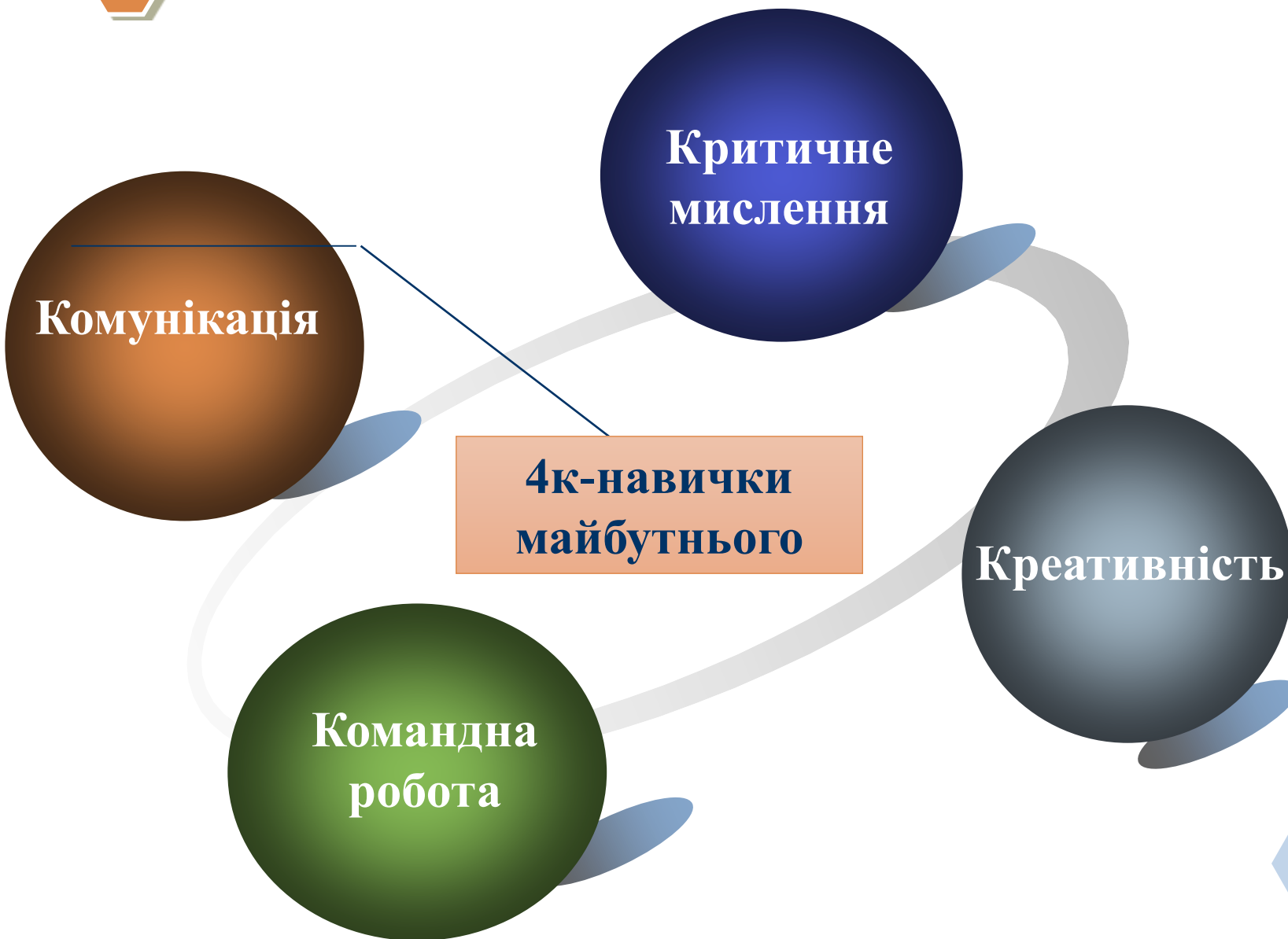
НУШ. Концептуальні засади реформування середньої школи

❖ «За експертними оцінками, найбільш успішними на ринку праці в найближчій перспективі будуть фахівці, які вміють навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі та володіти іншими сучасними вміннями».

Формула 4К

Критичне мислення в НУШ

1

уміння не тільки аналізувати, а й
правильно інтерпретувати інформацію

2

розпізнавання маніпуляцій та
неправдивих фактів

3

здатність ставити під сумнів
загальноприйняті твердження

Креативність в НУШ:

1

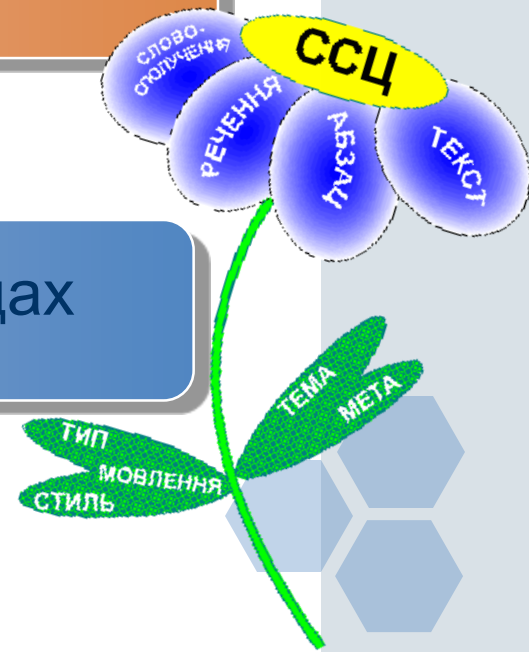
інтеграція предметів, проєктна діяльність

2

уміння генерувати нові ідеї, підходи,
рішення

3

участь у конкурсах та олімпіадах

Комунікація в НУШ:

1

участь у дискусіях та обговореннях,
підготовка презентацій та виступів

2

вміння слухати та висловлювати власні
думки

3

ефективна взаємодія з іншими
людьми, як усно, так і письмово

Командна робота в НУШ:

1

групова робота, виконання спільних проєктів

2

діяльність, спрямована на спільне вирішення проблем

3

співпраця з різними людьми для досягнення результату

Дослідницька діяльність

Дослідницька діяльність здобувачів освіти

« це творчий процес взаємодії двох суб'єктів (учителя й учнів) з метою пошуку відповіді на невідоме, у ході якого між ними відбувається трансляція культурних цінностей і, як результат, формується світогляд»
(О. Марченко)

«пізнавальна діяльність, спрямована на вироблення нових знань про об'єкти і процеси, поглиблення вже накопичених знань з предмета, реалізацію власних бажань і можливостей, задоволення інтересів, розкриття задатків та здібностей кожної дитини»
(С. Серова, Н.Фоміна)

Напрямки дослідницької діяльності

на уроках мови та літератури

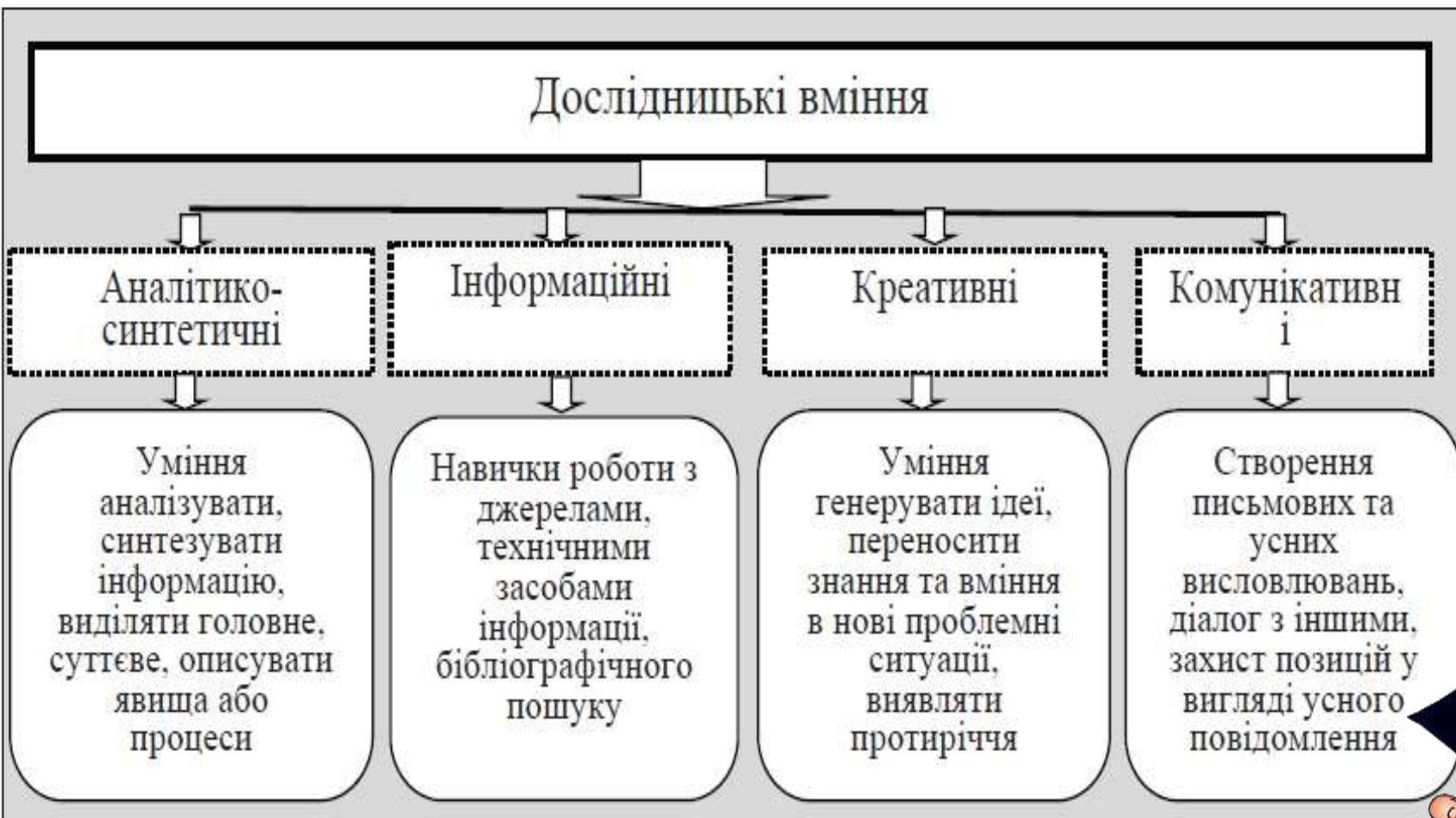
у позаурочний час

позашкільна діяльність

Дослідницькі вміння

За О.В.Хоменко

Педагогічні можливості уроку-дослідження

У
Р
О
К
-
Д
О
С
Л
І
Д
Ж
Е
Н
Н
Я

Удосконалює мислення учнів

Скеровує на динамічний пошук

Спонукає на глибинне осмислення нових знань

Формує людину з гнучким розумом

Розвиває творчі нахили

Удосконалює комунікативні компетенції

Структура уроку-дослідження

ЕТАПИ

Постановка
проблеми

Формування процесуальної мотивації, створення проблемної ситуації. Поділ учнів на мікрогрупи, організація творчої атмосфери

Дослідницько-
пошуковий

Етап дослідження (пошук рішення), робота в малих групах, напрям дослідження визначається питанням, що регулює пошук учнів, розширення інформаційного поля, погляд на проблему з різних сторін

Обміну
інформацією

Створення умов для вільного обміну інформацією та думками, озвучення рішення, співвіднесення різних точок зору. Аналіз та синтез нової інформації у зв'язку з наявною проблемою

Обробки
результатів

Сортування отриманих ідей, оцінка інформації з точки зору наявності спільної ідеї, визначення близьких за значенням фактів. Генерування спільного рішення

Підбиття
підсумків,
рефлексія

Має психологічний характер, оскільки є важливим результатом мисленнєвої діяльності. Повернення до початкового етапу формулювання проблеми. Оцінка рівня вирішення завдань

За О.В.Хоменко

Види досліджень:

Методи та прийоми організації дослідницької діяльності

- ❖ 1. **Метод редагування** (заміна слів та конструкцій синонімічними, введення в текст чи усунення з тексту мовних елементів, спрощення речень (спрощення фраз, поділ великого речення на частини тощо).
- ❖ 2. **Метод лінгвістичного експерименту** (включення або виключення з тексту певних елементів з подальшим аналізом щодо змін, які відбулися внаслідок цього).
- ❖ 3. **Міні-дослідження** (висунення гіпотези, самостійне здійснення аналізу мовного чи літературного матеріалу).
- ❖ 4. **Складання кластерів** (графічний спосіб організації матеріалу у вигляді умовної логічної схеми чи опорного конспекту).
- ❖ 5. **Метод проєктів** (сукупність прийомів, засобів та дій учнів з метою вирішення проблеми, що є значущою для учнів й оформленою у вигляді кінцевого дослідницького продукту).
- ❖ 6. **Ейдос-конспект** (створення творчого дослідницького проєкту, що поєднує теоретичні знання та ілюстративний матеріал до твору).
- ❖ 7. **Гра-дослідження** (інтерактивне групове сплановане моделювання).

Методи та прийоми організації дослідницької діяльності

- ❖ 8. **Комунікативний практикум** (скласти висловлювання, узявши за тему одне з прислів'їв).
- ❖ 9. **Складання оповідання, діалогу** (ситуативне завдання).
- ❖ 10. **Проблемне запитання.**
- ❖ 11. **Творча майстерня** «Я оратор».
- ❖ 12. **Вправа «Безкінечне речення», «Снігова куля»** (поширити речення).
- ❖ 13. **Зрозумій. Прочитай. Поясни** (віднови прислів'я).
- ❖ 14. **Дослідження – пошук.**
- ❖ 15. **Кодовий диктант** (вставити у фразеологізми пропущені числівники, визначити розряд).
- ❖ 16. **Творче моделювання, творче конструювання.**
- ❖ 17. **Лінгвістичні ігри «Так-ні», «Спіймай слово», «Спіймай помилку».**
- ❖ 18. **Асоціативний кущ.**
- ❖ 19. **Лексичний практикум.**

В. Рутківський. «Джури козака Швайки» («На козацьких островах»).

Творчість відомого українського письменника. Твір про волелюбних, сміливих героїв, які вміють вистояти у складних ситуаціях. Тема боротьби українських козаків проти татарської орди

- **Мета:** ознайомити учнів із змістом твору, його історичною основою; навчити пояснювати поєднання у творі фантастичного і реального, аналізувати роль художніх засобів; удосконалювати вміння знаходити і коментувати описи природи, портрети персонажів, висловлювати власні судження про героїство та вміння з честю вийти із найскладніших ситуацій козака-характерника Швайки та його юних помічників Грицика та Санька; розвивати усвідомлення лицарства, сміливості, фізичної, духовної сили наших предків, виховувати й утверджувати цих якостей у наш час.

- **Тип уроку:** урок засвоєння нових знань.

- **Засоби навчання:** портрет В.Рутківського, виставка його творів, ілюстрації до них, карта України XV століття.

- **Випереджувальне завдання:** учні-біографи готують повідомлення та презентації про життя Володимира Рутківського; учні-історики – про історичну основу роману «Джури козака Швайки»; учні-літературознавці – розповідь про саму книгу; учні-художники – ілюстрації до роману.

Епіграф до уроку:

Майбутнє сходить чорною сівбою.

Що я додав до того врожаю?

Усі держави б'ються між собою.

Ми ж за державу билися своєю •

Л. Костенко

Перебіг уроку

I. Організаційний етап.

II. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми та очікуваних результатів уроку.

*Слово вчителя. Виразне читання вірша Наталі Марченко.

- Весняніє, брунькується затято,
- Обори зимні спрагло прорива!
- Лошам гривастим Боже потерчатко,- Окрилюючись, звихрює слова!..
- Димлять мости згорілі...Степ гуде...
- Минаються і броди, й перепони.
- Рве кінь шалений шовкові попони.
- Рук не прийма... На поводі не йде...- Уп'ється зранку зорями – і в лет!
- Туман гуде передчуттям утрат...
- Коли ж гукне прорватися вперед
- Іржавцем древнім висвячений брат?!..
- Весна. Доріг!!! Шаленства марнота.
- Сьогоднішнього дня п'янкий окраєць
- Кидає вкотре в торбу мудрий заєць
- Й солодкі крихти Янголу зміта...

III. Сприймання й усвідомлення учнями нового навчального матеріалу.

*Повідомлення учнів-біографів «Знайомство з письменником».

* Повідомлення учнів-істориків про історичну основу роману В.Рутківського «Джури козака Швайки».

*Повідомлення учнів-літературознавців «Роман «Джури козака Швайки» – твір про волелюбних, сміливих героїв, які вміють вистояти у складних ситуаціях».

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків і взаємозалежностей у виучуваному матеріалі і розкриття внутрішньої суті явищ і процесів.

*Слово вчителя.

- Роман В.Рутківського «Джури козака Швайки» складається з трьох частин:

• Частина 1. Втеча з рідного дому

• Частина 2. На козацьких островах

• Частина 3. Джури вирушають у дорогу

• На уроках ми ознайомимося із другою частиною твору – «На козацьких островах».

*Словникова робота.

• Джура – зброєносець при козакові; зброю чистить, коня доглядає, його за це вчать козацької справи.

• Швайка – те саме, що й шило.

• Уруські села (татар.) – українські села.

• Ногайці, ординці – татари.

• Плавні – заболочені, порослі очеретами береги річки, що затоплюються під час повені.

• ***Читання та коментування змісту твору за питаннями.**

• - Чи сподобалися вам прочитані розділи роману В.Рутківського «Джури козак Швайки»? Чи легко було їх читати?

• - Назвіть імена персонажів, про яких найбільше розповідається у творі. За яких обставин відбулося перше знайомство з ними?

• - Як і чому головні герої твору потрапили до кам'яний острів? Як козаки прийняли Швайку, Грицика і Санька?

• - Якого звіра злякався Грицик уночі? Чому Пилип Швайка зустрів вовка як найкращого друга? Чим особливий був цей вовк?

• - Через що Грицик, Санько та Барвінок залишилися самі на острові? Чим вони займалися?

• - Хто такий Тишкевич? Чим небезпечний він був для козаків? З якою метою Тишкевич прибув на кам'яний острів? Розкажіть, як хлопчики взяли його в полон і як в'язневі вдалося утекти.

• - Куди попрямував Тишкевич, рятуючись від переслідування Пилипа Швайки? Що пов'язувало його з татарами?

• - Зачитайте розмову Іслам-бека і Тишкевича на вершині пагорба. Чого найбільше боялися вороги?

• - Як врятувалися Швайка, Грицик і Санько від татарів? Який Саньків талант допоміг їхньому порятунку?

• - Розкажіть про зустріч Тишкевича з Демком на прізвисько Дурна Сила. Як Демко опинився в степу? Чому він повірив Тишкевичу? Хто допоміг зрозуміти Демкові, що Тишкевич не той, за кого себе видає? Як Демко виправив свою помилку?

- - Хто такий дід Кудьма? Чому він шукав таких хлопців, як Санько?
- - Про кого з татарів Пилип Швайка казав, що вони з ним немов брати? Яку роль відіграв пастух Рашит у долі головних героїв твору?
- - Прочитайте фрагмент розділу «Козацькі розмови», починаючи від речення «За казаном запала мовчанка...» і до слів «Біда лиш у тім, що все сирі гілки трапляються». Про що говорили козаки? Поясніть прихований зміст останніх слів діда Кібчика.
- - Розділом «Козацькі розмови» завершується друга з трьох частин роману «Джури козака Швайки», але не весь роман. Як, на вашу думку, склалася подальша доля героїв твору?
- ***Проблемне питання.**
- - Кого з героїв роману «Джури козака Швайки» ви б узяли собі за приклад і чому?
- ***Робота в групах.**
- - Учні об'єднуються у групи і складають паспорт одного з героїв твору – козака-характерника Швайки та його юних помічників Грицика та Санька. - На основі прочитаного та почутого на уроці складіть узагальнюючий образ українського козака.
- ***Творче завдання.**
- - Уявіть, що ви знаходитеся серед героїв роману «Джури козака Швайки». Чи були моменти, коли вам хотілося втрутитися в перебіг подій, дати якусь пораду, щось змінити? Якщо так, то коли це траплялося і якими були б ваші вчинки, поведінка?

*Мистецький практикум.

- Розгляньте ілюстрації до твору, намальовані художником Максимом Паленком та вашими однокласниками і доберіть до них підписи. Чи погоджуєтеся ви зі словами, що ілюстрації Максима Паленка «можна «читати» ніби ще один текст у тексті, де кожна деталь промовляє, а кожний малюнок приховує в собі власну історію».

- ***Пошукове завдання.**

- - Знайдіть у тексті описи природи. Які художні засоби використовує в них автор?
- - Простежте, що є уявним, фантастичним, а що реальним у творі. Свої думки підтвердьте цитатами з тексту.

- **V. Узагальнення і систематизація знань.**

- ***Літературна вікторина.**

- 1. В якому столітті відбувається дія роману? (15 ст.)
- 2. Що означає татарською мовою слово «козак»? (Вільна людина).
- 3. Про яку історичну подію згадується у творі? (Битва під Синіми Водами).
- 4. Де жили Санько, Грицик і Демко? (У Воронівці).
- 5. Ким був козак Швайка? (Розвідником-вивідувачем).
- 6. Яке прізвисько отримав Демко від діда Кібчика? (Дурна Сила).
- 7. Чому Грицик і Санько змушені були тікати з села? (Рятувалися від гніву пана Кобильського).
- 8. Хто одночасно служив і татарам і шляхті? (Тишкевич).
- 9. Чого мав навчати Санька дід Кудьма? (Ворожби і знахарства).
- 10. Хто став джурою козака Швайки? (Грицик).
- 11. Як називалося житло козаків? (Курінь).
- 12. Якому герою належать слова: «...Україна не сьогодні-завтра готова спалахнути, як оце багаття. Біда лише у тім, що все сирі гілки трапляються»? (Дідові Кібчику).

***Робота з епіграфом.**

- Прочитайте та прокоментуйте епіграф до уроку. У чому актуальність слів Ліни Костенко та роману В.Рутківського «Джури козака Швайки»?

VI. Підсумки, оцінювання, рефлексія.

***Незакінчене речення.**

- Книга В.Рутківського «Джури козака Швайки» вчить нас...

***Заключне слово вчителя.**

- Кожному, хто із запоем читав про неймовірні пригоди мушкетерів і хрестоносців, самураїв і вікінгів, ковбоїв і могікан, зрештою спадало на думку: «А де ж наші, українські, звияжці та бійці?! Де ті неймовірні козаки та таємничі характерники, про яких із таким запалом розповідає історичка? Хто про них розповів без шкільного піетету, по-людськи – цікаво і просто?!»

Відколи з'явилася перша книжка трилогії В. Рутківського, я щиро відповідаю: читай «Джур»! *(За Наталею Марченко).*

VII. Домашнє завдання та інструктаж до його виконання.

- **Обов'язкове:** підготувати усний переказ епізоду, який найбільше сподобався; виписати із тексту фрази, які ви вважаєте ключовими для розуміння теми твору.

- **За бажанням:** порівняти героїв роману «Джури козака Швайки» з персонажами інших літературних творів і розіграти діалог на одну із тем: «Українські мушкетери», «Українські Гаррі Поттери», «Українські лицарі» тощо.

СПОСТЕРІГАЙ І МІРКУЙ

Прочитай, яку роль відіграють слова в мові. Запропонуй свої варіанти.

називають
предмет, дію,
ознаку

служать
засобом
спілкування,
пізнання,
впливу

є засобом
художнього
вираження

із них
будують
речення
і слово-
сполучення

Чи слово має лише одне лексичне значення?
Як пояснити лексичне значення слова?

СПОСТЕРІГАЙ І МІРКУЙ

Прочитай уривок із вірша.

Дивлюсь, аж світає.
Край неба палає,
Соловейко в темнім гаї
Сонце зустрічає... (Тарас Шевченко).

Скільки звуків позначають підкреслені літери в останніх словах поетичних рядків?
Чи однаковою буде кількість звуків і букв у виділених словах? Чому?
Чи однакова кількість звуків у мові і кількість букв українського алфавіту?

СПОСТЕРІГАЙ І МІРКУЙ

Синоніми дають змогу:

- ✓ точніше висловити думку;
- ✓ уникнути повторів;
- ✓ зв'язати речення в тексті;
- ✓ зробити мовлення виразним, образним;
- ✓ збагатити словниковий запас.

Які слова називають синонімами?

До якої частини мови можуть належати слова синонімічного ряду?

СПОСТЕРІГАЙ І МІРКУЙ

Як визначити корінь слова?

Яка різниця між спільнокореневими словами і формами слова?

349

Знайди помилки в будові поданих словосполучень. Запиши словосполучення правильно.

Вибачте мене, старший по віку, сталося із-за неухважності, зошит по математиці, дякую тебе, хворий грипом, відповідно з записом, згідно наказу.

Порада Юрася

У цих словосполученнях неправильно вжито форму залежних слів. Таку помилку називають граматичною і позначають на берегах літерою Г.

84

Відредагуй подані речення, укажи вид лексичних помилок.

1. Ластів'яча отара знялась і полетіла. 2. Я записав у блокнот адрес нового знайомого. 3. Уже скінчилися патрони, вже затупились шаблі, а козаки продовжували стримувати батальйон татар. 4. Попередити хворобу легше, ніж потім її лічити. 5. Я рахую, ти правий. 6. Класним керівником нашого класу являється Ірина Миколаївна. 7. Ї

78

Відредагуй випадки неправильного вживання паронімів. Поясни причини таких помилок. Запиши відредаговані речення.

Ми одержали завдання на літніх канікулах зібрати гербарій болотистих трав. Поранена рука була надзвичайно болісна. На майданчик, де споруджують школу, привезли будівничі матеріали. Декілька століть тривав визволений рух в Україні. У класі складено виховані заходи на перше півріччя. У місті побудували лікарню на 150 лікарських ліжок.

385

Спиши текст, виправивши пунктуаційні помилки. Усно продовж текст міркуваннями про свою майбутню професію та її користь для суспільства.

Мрія — велика сила? Вона підкорює простір і час? Дитяча мрія вибрати корисну для суспільства професію — це справжній рушій прогресу... Країна, яка не має мрійників, не має майбутнього...

Такприємно мріяти? А щеприємніше — бачити результат свої мрії і пишатися досягненнями... Знайти свій

шлях у житті не просто, але шукати треба... Саме тому настав час мріяти?! (За О. Вознюк).

441

Заміни невічливі звертання на ввічливі.

Зразок. Хлопче, чого зупинився?

1. Гей ти, чого зупинився? 2. Іди-носюди, мала. 3. Тьотя, а де тут морозиво продають? 4. Машка, ти де? 5. Шановний, почекайте! 6. Дороженька, дайте квиток!

Порада Юрася

Зверталися до людей, уживаючи вигук, прикметники, займенники, прізвиська, спотворені імена, невічливо.

186 Гра «Шифрувальники». Спробуй розшифрувати слова й відтворити речення, користуючись алфавітом на сторінці 123. Розшифровані слова запиши, розташувавши за алфавітом.

1. 24-15-21-1-13-18-1 найдорожча у світі. 2. 17-1-17-1 дарує 9-11-23-23-33. 3. 33 16-32-2-16-32 свою землю.

476 Робота в парах. Разом з однокласником / однокласницею розгляньте малюнок, складіть і розіграйте діалог за малюнком.

Опорні слова. Влітку, похід, краєвид, літній табір, відпочинок, наплічник, екскурсія, група, враження, друзі.

165 Гра «Чарівний квадрат». однокласниками, хто швид слова, якими можна заповн

Зразок. Квадрат № 1. Ситро, варта, краса, сіва, право.

с	и	т	р	о			с				с				п	
в	а	р	т	а			л				о				о	
к	р	а	с	а			а									
с	і	в	б	а			в									
п	р	а	в	о			а									

175 Гра «Третій зайвий». Знайди в кожному з рядків слово, у якому немає жодного м'якого звука. Випиши ці слова. З останніх літер склади назву українського народного музичного інструмента.

А килимок, молодець, кришталь
Б сталь, ведмідь, щиро
В погляд, гриб, лялька
Г лаз, тюлень, шлях
Ґ кома, коваль, герой

419 Творче завдання. Склади й запиши висловлення про спілкування з однолітками, використовуючи опорні словосполучення.

Опорні словосполучення. Говорити ввічливо, слухати уважно, ставитися з повагою, виявляти зацікавленість.

148 Творче завдання. Склади й запиши невеликий текст (5-6 речень) на тему «Роль роботів у нашому житті», використовуючи слова з префіксами *над-, під-, від-, роз-, без-*.

Робот — це автоматичний пристрій, призначений для виконання виробничих та інших операцій, які зазвичай виконувала людина.

Префікси *над-, під-, від-, перед-, понад-, од-* завжди пишемо з буквою *д* (відпочити, підписати).

48 Творче завдання. Прочитай слова. З'ясуй, які риси характеру з перелічених притаманні твоєму другові / подрузі. Усно склади з цими словами текст (5-6 речень).

Дисциплінований, чесний, увічливий, мужній, сміливий, наполегливий, допитливий, цікавий, життєлюбний, щирий, хвастливий, зібраний, заздрісний.

406

Лінгвістичне дослідження. Прочитай текст. Визнач, якими членами речення є виділені слова. Склади й запиши речення, щоб виділені слова виконували роль означення.

Весь півень — **рудий, вогнистий**. Кругом шиї в нього світається коротенькі білі пера, мов намисто. І є ще білі пера в хвості. Їх небагато, п'ятеро чи шестеро, вони **довгі, гнуті, пухнасті**. Наче язички вогню в рудому віялі полум'я (за С. Гуцалом)

1230

Спиши слова, розкриваючи дужки.

Д(и/е)када, д(и/е)лигат, л(и/е)вада, темп(и/е)ратура,
д(и/е)ректор, инж(и/е)нер, (а/о)таман, п(а/о)р(а/о)лон,
р(и/е)цепт, тр(и/е)вога, д(и/е)путат, м(и/е)даль.

Створи хмару слів* зі слів, у яких правопис букв на позначення ненаголошених [e], [и] не можна перевірити за правилом.

* Хмару слів можна намалювати самостійно на аркуші або створити в інтернет-мережі, відсканувавши QR-код чи за посиланням:

<https://wordcloud.pro/en/?fbclid=IwAR0DLxLCgZ070MtTZBrhXTSCazG-wvB1M1FdTnxy25Sdr4QCBqkJmkSNMVU>

познайомилася. Сусідами прабабуня називає ведмедів, лисиць, вовків, лосів і коней...

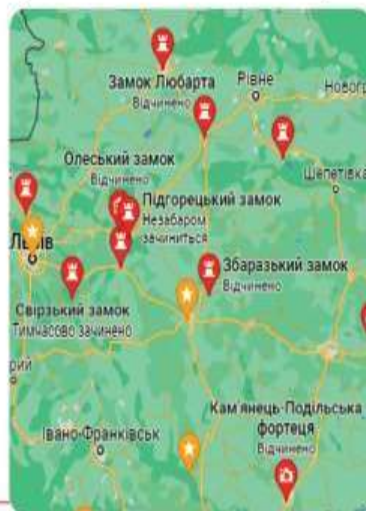
Настає вечір. Тато плескає по плечу, мовляв, час прощатися. Я цілую прабабуню та сідаю в машину. Автівка рушає. Озираюся. Прабабуня стоїть у блакитній хустині посеред дороги й махає рукою. Віддаляючись, стає схожа на цяточку. На квітку барвінку посеред лісу. У її вікна зазирають сусіди: лисиці, ведмеді, вовки, лосі, косулі, коні. І весь барбарис. весь барвінок лісу цвіте для неї.

С. Кочубей

432

Виконай завдання на основі графічних зображень.

1. Розглянь позначки на фрагменті гугл-карти й вибери, у яких замках ти хотів би / хотіла б побувати.

240

Розглянь зображення. Усно опиши декількома реченнями зовнішність дівчини, зображеної на картині, використовуючи подані слова. Прокоментуй вимову збігів приголосних.

Стьошки, сирежки, разки, квітки,
кіски, мережка, намиста, віночки.

Українська співачка, ведуча
Анжеліка Рудницька

«Українка біля плоту»
Художник Ілля Рєпін

ТИ ЗМОЖЕШ

235

Назви основні ознаки есе, користуючись хмаркою слів (тегів).
Прокоментуй їх.

473

Доповни діалоги репліками, залиши їх, ставлячи розділові знаки.

- A.** — Доброго ранку, Оленко!
— ...
— Я рада, що ти прийшла.
— ...
— Вітаю тебе з днем народження!
— ...
— Зичу тобі здоров'я та гарних оцінок!

- Б.** — Здрастуйте!
— ...
— Я можу відвідати музей?
— ...
— Скільки коштує дитячий?
— ...
— Мені один дитячий квиток, будь ласка.
— ...
-

131

Прочитай текст.

Світ оголошує війну пластиковому сміттю

Ще 100 років тому люди навіть не могли уявити, що таке батарейка, дискета, фломастер, навіть пластиковий пакет. А сьогодні саме ці пакети називають найбільш згубним винаходом людства. Пригадай, як щоразу в магазині майже кожен товар кладуть в окремий пакет, і уяви, скільки їх щодня потрапляє до смітника в тебе вдома, у місті, на планеті...

У Тихому океані вже утворився цілий острів із пластикового сміття, площа якого дорівнює площі України. Від нього щороку гине близько 100 тисяч морських тварин!

Такі країни, як Австралія, Тайвань, Сінгапур, Індія, Італія, заборонили використовувати та ввозити на їхню територію пластикові пакети.

Музиканти популярної в Україні групи «Крихітка» розробили проект «Торба — природі». Вони закликають усіх українців користуватися для покупок екоторбою — сумкою багаторазового використання. Якщо кожен із нас приєднається до цієї акції, то наша країна стане набагато чистішою (за О. Пометун).

Завдання і запитання

- Як ти розумієш заголовок тексту?
- Чому пластикові пакети сьогодні називають згубним винаходом людства? Чи часто ти використовуєш пластикові пакети в щоденному житті?
- Слова *використання, музикант, сміття, пластиковий, згубний, щодня, планета* розбери за будовою.
- Випиши з тексту по п'ять слів із суфіксами, із префіксами та суфіксами, познач їх.
- Поміркуйте разом з однокласниками над проектом «Врятуймо планету від сміття», складіть план його виконання.

387

Прочитай тексти.

А. Перлина українського бароко

Андріївська церква — одна з найвідоміших барокових пам'яток України. Її звели ще в 1767 році за проектом відомого архітектора Бартоломео Растреллі.

Споруда має урочистий вигляд. Це одностовпний храм з чотирма вежами. Верхівка смацького кольору з багатьма позолоченими елементами біло-блакитні, з витонченим ліпленням.

Приміщення церкви — світле та просторе, прикрашене витворами мистецтва. Іконостас 39 високохудожніх ікон XVIII століття. Найбільш ментальна композиція храму — картина XIX «Проповідь Апостола Андрія».

За В. Червоненком, О. К.

Б. Зображення Шевченка?

Коли реставрували картину Платона Бориспольця «Проповідь Андрія Первозваного», то звернули увагу на схожість одного з персонажів з образом Тараса Шевченка. Цю картину автор подарував на сторіччя освячення Андріївської церкви 150 років тому. Мистецтвознавці дійшли висновку, що на полотні зображений саме Тарас Шевченко, хоча письмових свідчень автора картини чи інших неспростованих документальних доказів про це нема (Р. Іванова).

В. Чекаємо на вас!

Музей «Андріївська церква» перенесе вас у чарівний світ архітектури бароко! Замовте екскурсію — і ви зможете не тільки помилуватися чудовим внутрішнім убранням унікальної церкви, а й довідатися про її історію! Чекаємо на вас! (Р. Іванова).

Завдання і запитання

- Випиши з текстів незнайомі слова і довідайся про їхнє лексичне значення за тлумачним словником або в учителя/учительки. Уклади мінісловник із цих слів.
- Який із текстів рекламує послуги екскурсоводів?
- У якому з текстів висунуто гіпотезу (припущення)?
- Який із текстів містить опис архітектурної пам'ятки?
- Випиши з тексту А ключові словосполучення, перекажи текст за виписаними словосполученнями.
- Чи зміниться розуміння тексту Б, якщо в заголовку не поставити знак питання?
- Чому в тексті В усі речення окличні?
- Визнач вид виділених речень за метою висловлювання та за емоційним забарвленням.

Позакласна та позашкільна дослідницька діяльність

Робота з обдарованими дітьми
(підготовка до предметних олімпіад і конкурсів)

Співпраця з МАНУ
(науково - дослідницькі роботи учнів)

*Свята рідної мови, вечори, зустрічі з
письменниками, екскурсії літературними
місцями , квести, створення відеофільмів*

❖ Три шляхи ведуть до знань: шлях наслідування - найлегший, шлях роздумів – найскладніший і шлях дослідження – найцікавіший.

❖ Конфуцій

❖ Мої учні будуть дізнаватися про нове не від мене, вони будуть відкривати це нове самостійно. Моє основне завдання — допомогти їм розкритися.

❖ Песталоцці

Дякую за увагу!

